BELÜGYMINISZTÉRIUM SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

10—21/11/A/1969.

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A 11/1969. számú BELÜGYMINISZTERI PARANCS VÉGREHAJTÁSI UTASITÁSA

Budapest, 1969. évi július hó 12-én.

Ezen utasítás vonatkozik valamennyi BM szervre (intézményre), valamint minden hivatásos állományú és hadkötelezettség alapján szolgálatot teljesítő beosztottra (a továbbiakban: testületi tag).

1. A vezetők (parancsnokok) kötelessége, hogy az irányításuk alatt lévő szervnél (szerveknél) a testületi tagok egészségét és testi épségét fenyegető veszélyek elhárítására, a vonatkozó jogszabályokban előírt minden szükséges intézkedés megvalósuljon.

   Felelősség terheli az alárendeltségükbe tartozók egészséges és biztonságos szolgálati, illetőleg munkakörülményeiért az irányadó szabályokkal meghatározott mértékben a közvetlen vezetőket (alegységparancsnokok, alparancsnokok, stb.) is.

   A szolgálati feladatok során saját maga és társai érdekében mindenki felelős az egészséges és biztonságos szolgálati körülményeket meghatározó előírások betartásáért.

2. Minden önálló szervnél (minisztériumi csoportfőnökség, országos parancsnokság, megyei főkapitányság, tűzrendészeti parancsnokság, határőr, karhatalmi önálló egység) az egészséges és biztonságos szolgálati körülmények közvetlen, tényleges és folyamatos irányítása, valamint minden oldalú szervezése végett biztonsági megbízottat kell kijelölni. A szervek vezetői a kijelölésnél mérlegelják, hogy a biztonsági megbízott a szerv nagyságához, elhelyezéséhez igazodóan (létszám, szervezeti ta-

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /1

goltság, stb.) feladatát eredeti beosztása mellett, vagy csak függetlenítetten képes-e ellátni.

A biztonsági megbízott lehetőleg műszaki, technikai képesítéssel rendelkező beosztott legyen.

A biztonsági megbízott feladatát írásban kell meghatározni, jelen utasítás függelékének I. részében közölt irányelvek és a szerv sajátosságai figyelembe vételével.

3. Az egészséges és biztonságos szolgálat szempontjából felül kell vizsgálni és a vizsgálat eredményeként meg kell állapítani:

a) a szolgálati, illetőleg munkahellyel szemben támasztható követelményeket. Ezek körébe tartozóan:

— a szolgálati helyiségekben, körletekben, stb. elhelyezettek számát, a szellőzés, megvilágítás, higiéniai felszereltség állapotát és megkívánható szintjét,

— a szolgálati hely berendezésének (bútorzat, elektromos-, gázvezetékek, készülékek, felszerelések) baleseti veszélymentes állapotát biztosító követelményeket,

— az épületek, létesítmények, szolgálati pontok (őrhely, magasfigyelő, stb.) baleseti veszélyességét (lépcsők, korlátok, áthidalások, födémek, létrák, padozatok, tetőzet, aknák, akadálypályák, lő- és gyakorlóterek tényleges és megkívánt állapotát);

b) azokat az előírásokat, amelyek biztosítják a szolgálati eszközök, berendezések, fegyverek, járművek balesetmentes használatát, a gépek, szerszámok, anyagok biztonságos kezelését és tárolását és baleseti veszélyt kizáró állagának megőrzését;

c) a szolgálati (munka) folyamatokból származó egészségi ártalmat, balesetveszélyt és követelményként azt, hogy a szolgálati folyamat biztonsága milyen egyéni védőfelszereléssel, védőeszközzel, védő- és munkaruházattal, továbbá a testületi tag részéről megkívánható milyen magatartással előzhető meg, illetőleg küszöbölhető ki.

A felülvizsgálat során a követelményeket az „Általános Baleset-elhárító Óvórendszabály" és a szolgálati (munka) területtől függően alkalmazható „Szakmai óvórendszabályok", valamint a vonatkozó BM szakutasítások irányadó rendelkezései, normatívái figyelembe vételével kell megállapítani. Az említett szabályok felsorolását jelen utasítás függelékének II. része tartalmazza.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /2

Nem állapítható meg olyan követelmény, előírás, magatartási szabály, amely a testületi tagok egészséges és biztonságos szolgálati körülményeinek megteremtése és fenntartása érdekében az esküben vállalt kötelezettség, vagy a szolgálati feladatok feszes végrehajtásának csorbítását jelentené.

4. Az egészséges és biztonságos szolgálati feltételek kialakítása és folyamatos fenntartása végett minden önálló szerv (minisztériumi csoportfőnökség, önálló osztály, országos parancsnokság, illetve parancsnokság, megyei főkapitányság, határőr kerület, önálló zászlóalj, karhatalmi ezred, — önálló zászlóalj és említettekkel azonos jogállású szervek) készítse el saját „Biztonsági Szabályzat"-át.

A szabályzatnak tartalmaznia kell:

a) az egészséges és biztonságos szolgálati körülményekkel kapcsolatban a vezetői feladatokat, mégpedig az önálló szerv (egység) és az alárendelt szervek vezetőire, illetőleg a közvetlen vezetőkre (alegységparancsnokokra) meghatározva;

b) azoknak a szolgálati (munka) helyeknek és szolgálati tevékenységeknek, beosztásoknak, munkafolyamatoknak a felsorolását, ahol nagyobb baleseti veszélyeztetettségnek, vagy fokozottabb egészségi ártalomnak vannak a beosztottak kitéve, valamint azokat az előírásokat, óvórendszabályokat, amelyek betartásával ezek megelőzhetők, kiküszöbölhetők. Ha a 4. pontban alkalmazni rendelt óvórendszabályok, szakutasítások nem adnak előírást egyes specifikus berendezés vagy munkafolyamat veszélyeinek elhárítására, úgy arra helyileg kell a szükséges szabályokat kialakítani;

c) a védőétel, védőital ellátás feltételeit, illetőleg azokat a beosztásokat, ahol ezeket biztosítani kell;

d) az egészségi ártalom miatt rövidebb munkaidejű beosztásokat;

e) az időszakos orvosi vizsgálatok rendjét;

f) az egészséges és biztonságos szolgálati körülményekhez szükséges oktatással kapcsolatos feladatokat;

g) szolgálati helyenként (szerv, egység, alegység) a szolgálati balesetek és egészségi ártalmak kivizsgálásával összefüggő feladatokat és az eljárás lefolytatására kötelezett személyek nevét, szolgálati helyét;

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /3

h) a szerv biztonsági megbízottjának feladatait az egészséges és biztonságos szolgálati körülmények megteremtése és folyamatos fenntartása terén, a bekövetkezett balesetek, megbetegedések kivizsgálása és a további balesetek megelőzéséhez szükséges intézkedések tekintetében, valamint a szolgálati ártalmak vizsgálatának szervezése vonatkozásában;

i) a biztonsági szemlék idejét és a szemlebizottság összetételét.

A biztonsági szabályzat mellékleteként „Intézkedési Terv"-et kell készíteni. Ebben meg kell jelölni az egészséges és biztonságos szolgálati körülményekhez szükséges közvetlen és távolabbi feladatokat, a végrehajtás határidejét és a végrehajtásért felelős személy nevét. Célszerű, ha az intézkedési tervben az anyag, illetőleg eszközigényes elgondolások technikai jellemzői és költségszükséglete is kidolgozásra kerül.

5. A szervnél előforduló balesetek, illetőleg az egészséges és biztonságos szolgálati körülményekre vonatkozó szabályok megsértésének egyéb eseteit előidéző okokat meg kell vizsgálni és azok megszüntetésére intézkedni kell.

A szolgálati balesetek kivizsgálásakor a 4/1967. sz. miniszterhelyettesi utasítás 26. és 27. pontjának megfelelően „Sérülési jegyzőkönyv"-et (NB 1447 számmal rendszeresített nyomtatvány) kell három példányban felvenni. Ennek egy példányán az „V. Tanúvallomások, záradék" rész alatt fel kell tüntetni a további hasonló balesetek kiküszöbölésére tett intézkedést. Az erre vonatkozó megállapítást a biztonsági megbízottnak alá kell írni és az I/I. Csoportfőnökségnek azonnal fel kell terjeszteni.

6. Baleseti veszéllyel vagy egészségi ártalommal járó beosztásba kerüléskor, majd a beosztás jellegétől, a veszélyesség fokától függően fél, vagy egyévenként megismételve elméletben és gyakorlatban ki kell oktatni a testületi tagokat a munkafolyamat veszélyeire, a védőeszközök, felszerelések használatára, a baleset, megbetegedés megelőzéséhez szükséges magatartásra.

Az oktatás megtörténtét az e célra szolgáló naplóban az oktatás időpontjának és az oktató(k) nevének feltüntetése mellett be kell vezetni és az oktatott testületi tag aláírásával igazoltatni kell.

7. Az egészséges és biztonságos szolgálati körülmények fenntartása és folyamatos javítása céljából évenként fokozott veszéllyel járó munkaterületeken (pl. kutatást, termelést végző szol-

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /4

gálati helyeken) fél évenként biztonsági szemlét kell tartani. Erre állandó jelleggel szemlebizottságot kell kijelölni. A bizottságban az adott szerv, egység, stb. vezetője, illetve képviselője, a biztonsági megbízott és az illetékes egészségügyi szerv orvosa vegyen részt. Fel kell kérni a bizottság munkájában való közreműködésre a helyi pártszervezetet.

8. A biztonságos szolgálati (munka) körülményeknek a miniszteri parancsban és jelen végrehajtási utasításban foglalt keretek között történő megvalósításával kapcsolatos általános irányító, ellenőrző tevékenység a BM I/I. Csoportfőnökség hatáskörébe tartozik.

   A szolgálati egészségüggyel kapcsolatos tevékenység, a szervek közegészségügyi felügyelete, irányítása és ellenőrzése a BM Egészségügyi Osztály feladata.

   Az országos irányító szervek és a testületi parancsnokságok a beosztottak egészséges és biztonságos szolgálati körülményeit jelentősebben érintő intézkedések, jogszabályok kiadása előtt azokat az előzőekben meghatározott szervekkel egyeztessék.

9. Az egészséges és biztonságos szolgálat szabályait megsértők ellen fegyelmi felelősségre vonásnak, súlyos következménnyel járó vagy több személy épségét veszélyeztető esetben bűnvádi eljárásnak van helye.

10. A szervek vezetői a biztonsági megbízott és a biztonsági szemlebizottság kijelöléséről gondoskodjanak. A biztonsági megbízott nevét, rendfokozatát, beosztását és szakmai képzettségét 1969. augusztus 20-ig az I/I. Csoportfőnökséggel közölni kell.

    A „Biztonsági Szabályzat"-ot f. évi október hó 31-ig kell elkészíteni és egy példányát az I/I. Csoportfőnökségnek megküldeni.

11. Jelen utasításban nem, vagy nem teljes részletességgel szabályozott kérdésekben a 9/1968. sz. I. főcsoportfőnöki utasítás rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

Az egészséges és biztonságos szolgálati körülmények biztosítására kiadott, a miniszteri parancsban és jelen végrehajtási utasításban, majd a szervek biztonsági szabályzatában foglalt előírásokat a szükséges mértékben valamennyi testületi taggal ismertetni kell.

Dr. LANTOS JÓZSEF s. k.,
r. ezredes
BM I. főcsoportfőnöke

GALAMBOS JÓZSEF s. k.,
r. vőrgy
miniszterhelyettes

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /5

FÜGGELÉK

I. A végrehajtási utasítás 3. pontjához

Irányelvek a biztonsági megbízott feladatainak előírásához

1. A biztonsági megbízott feladata a szerv területén a testületi tagok egészséges és biztonságos szolgálati körülményeinek biztosításával kapcsolatos tevékenység. Ezek között legfőképpen a szerv biztonsági szabályzatában előírt rendeletek és óvórendszabályok alkalmaztatása és betartásának megszervezése, ellenőrzése.

   A szolgálati (munkahelyi) baleseti veszélyforrások felkutatása és a feltárt veszélyforrások megszüntetése érdekében a szükséges intézkedések megtétele, a biztonsági szabályzat kiegészítése.

2. A szolgálati (munka) helyekkel kapcsolatos szemlék megszervezése a biztonsági szabályzatban meghatározott időközönként. A szemle alkalmával készített jegyzőkönyvben foglaltak végrehajtásának ellenőrzése.

3. Védőöltözetek, egyéni védőfelszerelések használatának ellenőrzése.

4. Új szolgálati helyek és berendezések, valamint az újonnan beszerzett (kiutalt), felújított technikai felszerelések, gépek, stb. biztonsági (balesetelhárítási) ellenőrzése, üzemeltetési engedélyezése.

5. A meglévő berendezések bővítésénél, átalakításának tervezésénél, műhelyek, stb. elköltöztetésénél, gépek, stb. átcsoportosításának és az új szolgálati folyamatok (munkafolyamatok) bevezetésénél a biztonsági szempontok érvényesítése.

6. Biztonsági újítások véleményezése és az elfogadottak bevezetésének biztosítása.

7. A biztonsági (balesetelhárítási) oktatás, vizsgáztatások megszervezése és megtartásának minden szinten való biztosítása.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /6

8. A biztonsági megbízott:
   — a beruházások szolgálati, egészségügyi és biztonsági ellenőrzése alapján véleményezi a beruházási, felújítási programokat, kiviteli terveket;
   — résztvesz a biztonsági feladatok megtervezésében, ellenőrzi azok megvalósítását;
   — résztvesz a balesetek kivizsgálásában, gondoskodik a balesetek nyilvántartására és bejelentésére vonatkozó utasítások maradéktalan végrehajtásáról;
   — a biztonsági szabályok megszegése esetén javaslatot tesz a szerv vezetőjének (parancsnokának) a fegyelmi felelősségre vonásra;
   — résztvesz az éves és távlati (műszaki) fejlesztési tervek kidolgozásában.
9. Szervezi — az illetékes egészségügyi szervezet útján — a szerv higiéniai rendjét és tisztaságát, az ezzel kapcsolatos intézkedéseket szükség szerint megteszi.
10. A biztonságos és egészséges szolgálati (munka) körülmények kalakításában és fejlesztésében együttműködik a BM orvossal.
11. Meghatározott időnként beszámol az illetékes vezetőnek a feladatkörébe tartozó kérdésekben a szervnél lévő állapotról.
12. Kidolgozza a testületi tagok egészségét és biztonságát szolgáló terveket.

II. A végrehajtási utasítás 4. pontjához

1. A Szakszervezetek Országos Tanácsának 6/1965. (XII. 7.) SZOT számú Szabályzatával kiadott az „Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály" (ÁBEO).
2. Általános robbantási biztonsági szabályzat (2600/1962.) Országos Bányafelügyelőség utasítása.
3. Anyagmozgatási (szállítás, rakodás) balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 026) kiadva 112/1962. Mü M számú utasítással.
4. Anyagtárolási balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 025) kiadva 102/1962. Mü M számú utasítással.
5. Egészségvédő óvórendszabály az ólommérgezés megelőzésére, kiadva 8300/22—1952. Eü M számú rendelettel.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /7

6. Egészségügyi és szociálpolitikai intézményekben, intézetekben dolgozók balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabálya (OR 019) kiadva 130/1960. Mü M—Eü M számú rendelettel.

7. Építőipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály, kiadva 55/1956. ÉM utasítással.

8. Famegmunkáló gépek balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabálya (OR 022) kiadva 114/1961. Mü M—Kip. M számú utasítással.

9. Famegmunkáló-ipari egészségvédő (munkavédelmi) óvórendszabály, kiadva 9061/16—11/1951. Eü M számú rendelettel.

10. Film- és mozgóképüzemi balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 027) kiadva 131/1962. Mü M—Műv M számú utasítással.

11. Gépjárműjavító-ipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 034) kiadva 39/1964. KPM—Közl. Ért. 20. számú utasítással.

12. Gyógyszeripari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 020) kiadva 104/1961. Mü M—NIM számú utasítással.

13. Konyhai, éttermi és vendéglátóüzemi balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 021) kiadva 112/1961. Mü M—Bk M számú utasítással.

14. Nyomdaipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 011) kiadva 120/1959. Mü M—Kip M számú utasítással.

15. Óvórendszabály a benzolmérgezés megelőzésére, kiadva 9061/1946/1951. Eü M számú rendelettel.

16. Papírgyártóipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály, kiadva 138/1953. Kip M számú utasítással.

17. Postaműszaki balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály, kiadva 834—46/5/1954. KPM—Eü M számú utasítással.

18. Szakipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabályok és épületasztalos, szegezőlakatos, épületlakatos, szobafestő, mázoló és épületüvegező munkákra, kiadva 83/1953. ÉM számú utasítással.

19. Szerelőipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály, kiadva 67/1955. ÉM számú utasítással .

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /8

20. Szerelőipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály függeléke, kiadva 113/1963. Mü M—ÉM számú utasítással.

21. Vas- és fémipari balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabály (OR 003) kiadva 127/22/1958. Mü M—KGM számú utasítással.

Az ÁBEO-val alkalmazni rendelt fontosabb magyar országos szabványok

1. 62—61 Radioizotópok sugárzása elleni védelem.
2. 94 T (64. I.) Elektronikus mérő-, vezérlő és szabályzó készülékek biztonsági követelményei.
3. 172/1 lap—62 Érintésvédelmi szabályzat 1000 V-nál kisebb feszültségi berendezések számára.
4. 172/2 lap—62 Érintésvédelmi szabályzat 1000 V-nál nagyobb feszültségű berendezések számára.
5. 172/3 lap—62 Érintésvédelmi szabályzat. Közvetlenül földelt 60 KV-os és annál nagyobb feszültségű hálózatok földelése.
6. 268—51 Erőművek és alállomások erősáramú vezetékeinek színnel való jelölése és elrendezési sorrendje.
7. 451—63 Erősáramú villamos szerelési anyagok 1000 V-ig és 200 A-ig. Általános műszaki és vizsgálati előírások.
8. 453—53; 453—53 K (1958) Figyelmeztető táblák villamos berendezések számára.
9. 806/1 T (63. X.) Villamosgépek védettségi módjai.
10. 821—51 Radiológiai üzemek. Villamosveszély elleni védelem orvosi röntgenüzemekben.
11. 823—52 Orvosi röntgenfilm raktározás.
12. 824 T (62. XII.) Sugárzás elleni védelem orvosi röntgenberendezéseknél.
13. 825—52 Radiológiai üzemek. Sugárzás elleni védelem orvosi rádiumüzemekben.
14. 836 T (63. IV.) Sugárzás elleni védelem ipari röntgen és műszaki besugárzó berendezéseknél.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /9

15. 1582—51; 1582—51 K (1954.) 1000 V és nagyobb feszültségű szakaszolók, átkapcsoló szakaszolók, sínbontó szakaszolók és földelőszakaszolók.

16. 1585—56; 1585—56 K (1962.) Üzemi szabályzat erősáramú villamos berendezések számára.

17. 1587—52 Helyiség és épülethez tartozó szabad terület mesterséges világítása.

18. 1600—58; 1600—58 K (1962.) Biztonsági szabályzat erősáramú villamosberendezések létesítésére 1000 V-ig.

19. 1610—57; 1610—57 K (1962.) Biztonsági szabályzat 1000 V-nál nagyobb feszültségű erősáramú villamosberendezések létesítésére.

20. 2100—57 Megmunkálógépek villamosberendezése 1000 V feszültségig.

21. 4001—61 Szemvédelem hegesztésnél sugárzott energia ellen. Fogalmak, irányelvek, követelmények.

22. 4021—54 Ipari egészségvédelem. Gumikesztyű sav és lúg elleni védelemre.

23. 4025—52 Gumikesztyű a villamosipar részére 1000 V feszültségig.

24. 4538 T (61. VI.) Köszörűszerszámok felfogása.

25. 4539 T (61. VI.) Köszörűkorongok védőburkolata.

26. 4540—52; 4540—52 K (1964.) Köszörű- és csiszolótestek. Üzemi balesetveszélyek elhárítása.

27. 4826—52 Erősáramú biztosító- és elosztószerelvény (elosztótábla).

28. 4835—53 Kisfeszültségű kapcsolókészülékek.

29. 4836—51 Daruk villamosberendezése. Munkavezetékek, szerelvények és áramszedők.

30. 4850—58 Emelőgépek villamosberendezése. Létesítési (biztonsági stb.) előírások.

31. 4851—54 Földelési ellenállás mérése.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /10

32. 4852—53 Villamosberendezések szigetelési ellenállásának mérése.

33. 6050—62 Felvonók. Általános műszaki előírások.

34. 6051—62 Személyfelvonó.

35. 6053—62 Személyszállításra is szolgáló teherfelvonó.

36. 6054—62 Teherfelvonó.

37. 6055—62 Kézi teherfelvonó.

38. 6056—63 Körforgó személyfelvonó (páternoszter).

39. 6270—52 Belső helyiségek természetes világítása.

40. 6291—52 Hegesztőberendezés és acetiléngáz-fejlesztő kezelése.

41. 6292—52; 6292—52 K (1955.) Gázpalack kezelése, tárolása és szállítása.

42. 6294—62 Acetiléngáz-fejlesztő készülék. Kisnyomású 2x2 kg-os készülék és vizsgálata. Műszaki követelmények.

BM utasítások, szakutasítások, szabályzatok

1. Gépjármű szakutasítás (G—4) kiadva 21/1964. min. h. számon
   IV. fejezet 2/a—c. alpontok,
   IV. fejezet 3/a—c. alpontok,
   VI. fejezet 1. pont,
   IX. fejezet.

2. Élelmezési szakutasítás (G—6) kiadva 0012/1962. min. h. számon, IX. fejezet 48. pont.

3. Vonat és Állategészségügyi Anyaggazdálkodási Szakutasítás (G—8) kiadva 16/1966. I. Fcsf. számon, II. fejezet 7—9. pont.

4. Vegyvédelmi Anyagi Szakszolgálati Utasítás (G—10) kiadva 3/1964. min. h. számon
   III. fejezet 21.,
   IV. fejezet 25. és 27. pont.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /11

5. A BM szerveinél intézményeinél felhasználásra kerülő sugárzó (radióaktív) anyagok és készítmények kezelésének rendje 006/1965. számú miniszteri parancs végrehajtási utasítása

I. fejezet A. és C.,

II. fejezet B—D. és F.,

III. fejezet A. pont.

6. Lövészeti utasítás a BM szervek részére, kiadva 5/1963. számú IV. Fcsf. utasítással. (Vonatkozik a BM I., II., III., IV. Fcsfség és a BM Kormányőrség központi és területi szerveire.)

A függelék első részében felsorolt szabványgyűjtemények a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó budapesti és megyei könyvesboltjaiban szerezhetők be.

A második részben felsorolt óvórendszabályok kaphatók a Táncsics Szakszervezeti Könyvkiadó (Budapest, VIII., Mező Imre út 19/b. sz. alatt), illetve annak budapesti és megyei könyvesboltjaiban.

ÁBTL - 4.2. - 10-21/11/A/1969 /12